

Koldingbogen

ÅRSTAL:	1981
FORFATTER:	Christoffer Sølling: ved Anker Sølling
TITEL:	Fra gamle dage: En præstedagbog fra 1700-tallet
KORT RESUME:	Christoffer Sølling, født 24.04.1729 i Kolding, lærer ved Kolding Lærde Skole 1755-1762, præst ved Hospitalskirken og Sct. Nicolai Kirke 1760 - 1767

Fra gamle Dage

*En Præstedagbog fra 1700-Tallet
ved Anker Sølling*

Da jeg for mange Aar siden kom til Kolding, blev jeg belært om Forskellen mellem en Koldingenser og en Koldinger. En Koldinger er en person, som er født her i Byen, og som har faaet sin Gerning her, hvorimod en Koldingenser er en Tilflytter. Ved Eftersyn i de gamle Kirkebøger har jeg imidlertid fundet ud af, at en stor Del af min Slægt for 200–300 Aar siden var hjemmehørende her, og i Sct. Nicolai Kirke er flere af mine Forfædre døbt, konfirmeret og gift. Nogle er begravet i selve Kirken under den 7. og 8. Bænk paa Mands- og Kvindesiden ved Kirkens Midtergang, nogle har som Disciple i Kolding lærde Skole indskaaret deres Navne i Kirkens Træværk, hvor de endnu kan læses, og andre har som Præster gjort Tjeneste ved Alterbord, Døbefont og Prædikestol. Om en af dem skal der fortælles her.

Blandt nogle gamle Familiepapirer har jeg en interessant Dagbog, som hidrører fra min Tip-Tipoldefar, Christoffer Sølling. Han er født her i Kolding d. 24. April 1729, som søn af Skomager Peder Nielsen Sølling og Marie Christoffersdatter, og han har paa et eller andet Tidspunkt følt Trang til paa Papiret at nedfælde nogle Erindringer, som han paa Dagbogens Omslag har givet Titlen: Memorabilia et Notati Diurna.

Om sin Skolegang i Kolding skriver han: »Anno 1740 d. 29. Marts, som var en Tirsdag, kom jeg Christoffer Sølling i den Latinske Skole i Colding, men blev kun

informeret i Læsen og Skrivning det første Aar.

Anno 1749 dimitteredes jeg fra Skolen og rejste d. 7. Juni med Fartøj til København for at tage Examen Artium. Anno 1750 d. 11. Maj har jeg frekventeret Exam. Philosoph. efter at have opholdt mig i 14 Dage i København. Og Dagen efter Examen rejste jeg derfra. Jeg fik Charakteren Haud illaud. Anno 1749 d. 6. Aug. saasnart jeg var hjemkommen fra København, kom jeg i Condition hos kgl. Jagtbetjent Herr Erich

Juuhl i Colding og læste med hans tvende Sønner, Hans Juuhl og Hans Thomsen tilligemed hans eneste Datter Anne Cathrine Magdalene Juuhl (Hun blev senere hans Kone)«.

»1755 d. 28. Juni blev jeg installeret til Collega i 1. Lectie ved Colding Latinske Skole, og samme Aar d. 13. Oktober rejste jeg til København for at tage Attestats i Følge med Studiosus Monsieur Thura. Madam Hvas's Vogn befordrede mig til Snoghøj.

	Rdl.	Mark.	Skilling
Vognen til Snoghøj kostede alene i Drikkepenge		1	8
I Baad over Bæltet med Drikkepenge		3	8
Fortæring i Snoghøj			8
Dito i Middelfart			8
En Vogn derfra til Baaring		3	
Drikkepenge			4
Fortæring i Vissenbjerg Kro			8
I Langeskov Kro ½ Pot fransk Vin			10
Til Kusken			2
I Logementet før Nyborg			12
d. 15. Oktober. For Vognleje af en Vogn fra Baaring til Nyborg	1	5	
Fortæring i Nyborg		1	8
Til Litzenbrødrene i Nyborg for at bære Tøjet til Smakken			4
Fragt over Bæltet ialt	1		
Til Litzenbrødrene i Corsøer			6
For en Vogn fra Corsøer til Slagelse paa Ruller	1		12
Vognmandspenge i Corsøer			8
Fortæring i Slagelse		1	10
Drikkepenge til Herr Ørsteds Karl			0
I Otterslund Kro		1	4
I Gliim Kro			12
Fortæring i Hedehusene		2	
Bompenge igennem Københavns Port			2
Vognleje af en Bomhusvogn fra Slagelse til København	2	4	
Er saaledes Fortæring og Tilsæt for os begge	9 Rdl	5 Mark	0 Sk.«

Storebælt. Tegnet af P.I. Grønvold i forbindelse med Frederik den Femtes rejse gennem Danmark til Norge 1749.

En Rejse fra Kolding til København kan i vore Dage vel gøres paa 4–5 Timer. Dengang tog den 4–5 Dage.

»Jeg pertinerede den teologiske Attestats den 15. December under Herr Professor Rosenstand med Charakter H. illaudabilis, og den næstfølgende 23. Decbr. prædikede jeg for Dimis udi Helliggestes Kirke under Herr Doctor Bang over den foresatte Text: I. Cor 1.30 (Men ud af Ham ere I i Christus Jesus, som blev os Visdom fra Gud, baade Retfærdighed, Helliggørelse og Forløsning.) Jeg fik Charakter Laudabilis.

Anno 1756 d. 4. Febr. blev jeg indsat til Collega i 2. Classe ved Colding Skole, da Herr Niels Føns var promoveret til Sognepræst paa Drejø.

Anno 1759 blev jeg 3. Lektie Hører ved Skolen, da Herr Johan Neuchs blev Rector ved Skolen i Fredericia«.

Om den Skole, som Christoffer Sølling saaledes fik sin Gerning i, først som Elev og saa som Lærer indtil 1762 skriver Rektor Georg Bruun: »Den lærde Skole i Kolding er oprettet af Dronning Dorothea i 1566, men i 1725 var Bygningen saa brøstfældig, at man ikke turde benytte den til Undervisning. Efter mange Overvejelser, navnlig af økonomisk Art, besluttede man at opbygge Skolen paa Kredit. Den samlede Byggesum blev opgjort til 650 Rdl. og 3 Mark. I Byggeregnskabet fra 1729 hedder det, at Bygningen nu er »udi fuldkommen Stand af ny fra Grunden oprettet, saa trofast baade af tilstrækkelig Grundvold under og Muur over Horisonten, som tillige scickelig og beqvem af fornøden Forstue, Skoele og Mesterlectie med sine Afdelinger for nedent, item Forstue og behøvende Logementer, trende Stuer, trende Kamre med anden Lejlighed for Skoe-

lens trende Hørere at logere ovenpaa«. Skolen, der var bygget »paa Credit og paa Guds Forsyn og Naade« blev højtideligt indviet d. 26. Marts 1732.

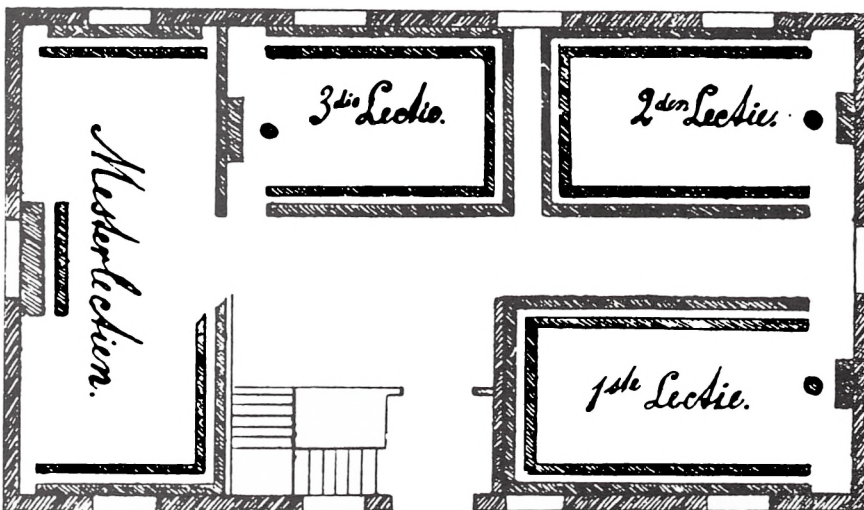
Det var en rød Murstensbygning, 22 Alen og 20 Tommer lang, 13 Alen bred i udvendigt Maal, med alentykke Mure og endnu bredere kampestens Grund.

Indgangsdøren var midt paa Bygningen ud mod Kirkegaarden omkring Sct. Nicolai Kirke. Gulvet var belagt med røde Mursten, de rygløse Bænke og Bordene var kun Rækker af Planker, fastgjorte i Gulvet med Pæle. Der var ingen Kakkellovn i de to Lokaler, saa al Undervisning maatte om Vinteren henlæggelse til Rektors residens og Lærernes Læsestuer i Kvistetagen.

Den lærde Skole fungerede som en Kirkeskole, en Præsteskole, som fortsatte Aarhundreders Tradition ind i andre Aarhundreder, indtil nye Tanker og nye Sys-

Kolding lærde skole 1729-1816.

Fyhns tegning af skolens »lectier«.

punkter ved Aar 1800 fjernede det meste af Middelalderen. Som Munkeskolernes Lærere havde været gejstlige Ordensbrødre med den Hovedopgave at opdrage andre Ordensbrødre, Præster og Munke, var det de nye Skolers Hovedopgave efter Reformationen at opdrage den nye Kirkes Tjenere. Skolen var et Led af Kirken, tilset af Biskopperne og Sognepræsterne. Skolemestre og Hørere var kirkelige Personer, ikke blot som Lærere i Skolen, men ogsaa Kirketjenere, Prædikanter og Medhjælpere ved de kirkelige Handlinger. Ligheden med Mun-

keskolen træder ogsaa frem i det over 200 Aar opretholdte Paabud om, at Hørerne skulle leve i ugift Stand.

Naar »Skolens Personer« optraadte i Kirkens Tjeneste, bar de samme sorte Kappe som »Kirkens Personer«, ikke blot Lærerne, men ogsaa Disciplene. At Skolens Disciple var Medlemmer af den gejstlige Stand, fik flere Steder, ogsaa i Kolding, et officielt Stempel ved, at de under Gudstjenesten havde Plads i Korets Munkestole, der var blevet ledige ved Reformationen.

Til Skolens kirkelige Forpligtel-

ser svarede Forrettigheder, Indtægter ved kirkelige Handlinger, Betaling for Sangopvarthing og Degnebeder.

Den gamle Dagbog fortsætter: »Anno 1760 d. 22. Marts blev jeg allernaadigst kaldet til Adjunctus og Successor ved Hospitalsmenigheden i Kolding, (Sct. Jørgens Hospital, hvor der indtil 1806 var Kirke) hos Herr Frederich Krag.

Samme Aar, d. 12. Novbr. 1760 blev jeg ordineret i Ribe af hans Højærværdighed – Herr Biskop Hans Adolph Brorson, tilligemed Herr Bornemann, Sognepræst til Uldum og Langeskov Menigheder. Imidlertid blev jeg ved Skolen som Collega tillige, indtil Aaret 1762 d. 25. November, og samme Dag holdt jeg Bryllup med min kære Hustru Anne Cathrine Magdalene Juuhl«.

I Middelalderen havde Kolding ligesom en Del andre Købstæder en Sct. Jørgensgaard, der var bestemt for spedalske og andre, der led af smitsomme Sygdomme. Den laa i Sct. Jørgensgade i Nærheden af den nu nedlagte Vestergade. Da Spedalskheden ved Middelalderens Slutning omtrent var forsvunden i Danmark, bestemtes det i 1542, at alle Sct. Jørgensgaarde skulde henlægges til de almindelige Hospitaler, og i Christian den 3.s aabne Brev af 15.12.1558 hedder det, »at Gud almægtigste til Ære og Lov, saa og fattige, saare og syge Mennesker, som ikke kan gaa og bede om Guds Almisse, til Hjælp og Trøst, at de kunne have et Sted og Værelse at ligge paa, og dertil have en nødtørftig og tilbørlig Underholdning, have vi i den hellige Trefoldigheds Navn funderet, forordnet og bevilget, at der til alle Tider herefter til evig Tid skal være og forblive et Hospital i vor Købstad Kolding.« I Tilslutning til dette Hospital i Hospitalsgade

blev der opført en Hospitalskirke. Det er det Lokale, som i den nuværende Sct. Jørgensgaard meget smagfuldt er indrettet som Foreningslokale for Byens Foreninger, og det var her Christoffer Sølling fra 1760 til 1767 fik sin Gerning. Kirken havde et lille Trætaarn med en Klokke, som nu hænger i Jelling Kirke. Indvendig var der to Rækker Stole til Menigheden og en lukket Stol til Præsten. Indgangsdøren var dekoreret med et Maleri, der forestillede den fattige Lazarus. Hospitalspræsten skulde foruden at betjene Hospitalsmenigheden tillige assistere Sognepræsten ved Sct. Nicolai og prædike ved Aftensang og ved de tre store Højtider. Sangen besørgedes ved en af den lærde Skoles Disciple, som ogsaa ringede med Klokken, naar Gudstjenesten ved Præstens Ankomst skulle begynde. Af P. Zoffmanns Bog om Sct. Jørgens Hospital i Kolding fremgaar det, at Hospitalskirken var Genstand for en Del Bevaagenhed, idet den i Aarenes Løb i 1600- og 1700-Tallet modtog forskellige Gaver fra Byens Borgere: en Altertavle, en Messehagel, endnu en Kirkeklokke, en stor Jernkælleovn, en Kirketavle til Indsamling af Penge, et Krucifiks, som nu hænger i Sct. Nicolai Kirke, en Døbefont og Altertøj. Paa Kirkeklokken staar følgende Indskrift:

Soli deo gloria.
Til Kolding Hospital
at jeg indkalde skal
enhver, som her vil høre
det Præsten skal fremføre,
for alle skal jeg være
sær til tvendes Ære.
Støbt 1721.

I Aarene 1744 og 1748 blev Altertavlen og Prædikestolen forsynet med Indskrifter af tidligere Hospitalspræst Lucoppidan:
tertavlen:

3 Slotskirket, 4. Kiømpesaaet, 5. Bijens Kirke, 6. Hospitalet,

Kolding 1749. Tegnet af P.I. Grønvold.

Altertavlen:

»Jeg fattig, gammel, pjaltet stod
for Gud og Hvermands Øje,
jeg havde ganske tabt mit Mod,
men Gud det saa mon føje,
at mig en ynksom Kristen saa,
der ziirligt lod mig klæde,
saa jeg med Ære nu kan staa.
Den Ven derfor Gud glæde!«

Prædikestolen:

»Foruden Fod jeg ilde stod
en gammel Mand og raved,
om ej af Medynk mig en Fod
i Tide blev tillavet.

Jeg derfor takker hver og en
som hjalp, at jeg blev reddet
fra Fald, fra Skam, fra Bræk
og Mên
og ziirlig staar beklædet.

Der er ingen Tvivl om, at Christoffer Sølling har været glad for sine 2 Kirker: Sct. Nicolai og Hospitalskirken. Sct. Nicolai var jo i Aarene 1753 - 1758 blevet hovedrepareret og forbedret. I den Periode var Menigheden henvist til Slotskirken paa Koldinghus, hvor den offentlige Gudstjeneste blev afholdt.

I 1726 var Slotskirken blevet repareret, og de latinske Inscriptioner fornyet. Dette Arbejde var Udført af Latinskolens øverste Collega Ude Haar, som i en Skrivelse af samme Aar gør Rede for, hvorledes Arbejdet er udført, og i Følge Fyhn: Efterretninger om Kjøb-

staden Kolding skal Ude Haar til- lige have skizzeret de Figurer, som forefandtes i Kirken. Fyhn skriver, at Skrivelsen opbevares in origina- li i grevskabet Ledreborgs Arkiv. Det ville være interessant at faa de Tegninger fremdraget, saa man kunde faa Indtryk af Slotskirkens Udsmykning.

Den 11. Januar 1758 blev Sct. Nicolai genindviet ved en Tale af Biskoppen i Ribe, Hans Ádolph Brorson, som til Erindring om den Forskønnelse, Kirken havde faaet, lod opsætte dette Vers:

»Da andre Kirker blev til Stald og Sygestuer,
Ja, manges Tempel drev i Røg af Krigens Luer,
Priis Herren, Dannemark! hvad var din Lykke stor!
Da pynted Din Monarch paa Kirkerne i Nord.
Dets til Almindelse skal Kirken her nu skrive,
Fra sytten hundrede syv og halvtredsindstive,
Da Kolding den saa skjøn, ja, nye, ja bedre fik.
Gud være selv Din Løn, fredrige Frederich« (d. 5te).

I Kolding var der saaledes i 1760-erne to smukke, brugbare Kirker, men hvor skulle Familiens første- fødte døbes? I Dagbogen staar:

»Anno 1763 Mandagen d. 7. November blev min ældste Søn Erich Frederich fød om Morge- nen Kl. 6 Slet.« Christoffer Sølling foretrak at faa Drengen døbt i Hospitalskirken, men det satte Sognepræsten ved Sct. Nicolai Kirke, Provst Bakke sig imod, for- di Sognekirkens Betjening derved vilde miste en Indtægt. Provst Bakke holdt paa sit Embedes Ret- tigheder og Indkomster, og Søl- ling maatte efter Biskop Brorsons Henstilling, »for at undgaa al For- trædelighed og have alting i Kær- lighed«, give efter, og saa blev Bar- nadaaben henlagt til Sct. Nicolai Kirke.

»Anno 1765 Torsdagen d. 29. August blev min Kone forløst med en dødfødt Søn. – Begravet i Hospitalskirken.

»Anno 1766 d. 14. Septbr. som var 16. Søndag efter Trinitatis Kl. 6 Slet om Morgenen blev min Søn, Peder født til Verden«.

»Anno 1767 d. 17. April blev jeg allernaadigst kaldet af Kong Christian d. 7. til Sognepræst for

Grindsted og Heinsvig, hvortil jeg blev indsat af Herr Provst Jens Storm af Høyen Kristi Himmel- fartsdag samme Aar.«

I Sommeren og i Efteraaret 1767 etablerede Christoffer Sølling sig i Grindsted Præstegaard, hvor han efter Tidens Skik selv passede Landbruget. Følgende Specificati- on giver et Billede af, hvad et Landsbypræstegaard havde Brug for:

	Rdl	Mark	Shilling
»Den 14. Septbr. kiøbte jeg tvende Vognhester, hver af dem 5 Aar og 6 Mdr. og gav derfor en 4 Aars Hest, som havde kostet mig selv 4 Rdl. og i rede Penge	21	4	
15.9. kiøbt af Provst Dahl 1 stor graa Ko 4 Aar gl.	10	4	4
Samme Dag af Thomas Plouborg tvende Stude i 5te Aar	17	2	
1 sorthjelmet Ko, som havde haft 5 Kalve og som skal kælle til Fruedag i Fasten	6		
Forhen kiøbt af Forvalter From en sorthjelmet Kvie Kalv ½ Aar gl.	1	5	7
17.9.1767 af Madame Haagen 12 Faar	9		
6 Gildvæddere	4	3	
4 Lam	1	2	
2 Gildvæddere af Hans Christjern	2		
20.8. kiøbt paa Waarbasse Marked 1 3 Aars sort Hoppe	28	2	
25.9. kiøbt af Provst Dahl 1 graa Ko	8		
1 sort og hvidbroget Ko, solgt 17 Gange	17	2	
NB hver af dem har faaet 2 Kalve			
28.9. af Eve Marchall kiøbt 4 Faar	2	4	
21.9. paa Madame Haagens Auction Kiøbt			
1 Par hvide Stude	14	1	
1 jerngraa Stud	12	1	12
1 sort do	10	1	8
1 sorthjelmet do	4	4	12
1 graa Bull	8		
1 graa Ko	4	2	
21.10. fra Herr Hager i Aadum 1 Slagte-Ko (vog 14½ Lispund og solgte 2 L. pund Tælle)	10	1	
af gl. Chr. Brivoc 1 Grise so	2	5	1
af Knud Trasberg 1 Slagte Gris	2	4	8
af Th. Plouborg 4 Gildvæddere til at slagte			
af Mathias her til at slagte 1 Faar og 1 Gildvædder	1	5	8
af Axel i Klim 2 Gildvæddere	2	3	12
af Søren Mortensen 2 do	2	2	8
af Poul Hansen 1 Ko til at slagte	4	3	
af Maren Jensdatter do	4	4	8
1768 d. 5.2. kiøbt 1 sort Hoppe 3 Aar af Søren Geil	24	2	4
1 graa Ko	6	4	
2.3. af Søren Geil 1 Par graa Bulle 4 Aar	7		
18.3. af Niels Utoft 1 jerngraa Bull 5 Aar gl.	10		
22.7. kiøbt af Herr Provst Bucholtz 1 brun Hest 9 Aar	20	4	
Altsaa har jeg kiøbt til Besætning og Slagt det første Aar her i Grindsted for 300 Rdl. 5 Mark 11 Sk.«			

»Anno 1769 Søndag, d. 13. Aug. 12. Søndag efter Trinitatis om Morgen Kl. 9 Slet velsignede den gode Gud min Kone og mig med en Datter, som blev kaldet Claudiana Sabina.«

»Anno 1769 d. 25. Decbr. som var 1. Juledag begyndte Vinterens Strenghed at mærkes med megen stærk Frost, som continuerede indtil d. 20. Januar, i hvilken Tid man alene havde et Par Dages Tøvejr, men for Resten var Frostens saa stærk, at Øllet ikke alene frøs i Krukkerne, men der fandtes endog tyk Is paa en Skål rent Vand, som stod om Natten paa vores Senge-Kammer-Bord, uagtet der havde været stærk Varme i Kakkellovnen hele Dagen og Aftenen igennem indtil Sengetid, ikke at tale om, hvorledes Vinduerne i næsten hele fire Uger ikke kunde blive optøet, i hvor megen Varme man end gjorde i Kakkellovnen.

Den 27. December, som var 3. Juledag var en overmaade stærk Himmel- og Jordknøg, med et usædvanligt stærkt Stormvejr, som begyndte Aftenen til forn, men var særdeles heftig 3. Juledag om Morgen, og vedvarede uden mindste Ophør indtil sildig ud paa Aftenen henved Midnatstid. Herover blev samme Dag ingen Prædiken holden, enten i Grindsted eller Heinsvig, saasom man ei kunde se ud af en Dør, langt mindre kunde nogen komme til Kirkerne, thi at vove sig ud af Gaarden, var det samme som at give sig i Livsfare, da Folkene som gik i Gaarden for at røgte Chreaturerne næppe kunde bjærge sig fra et Hus til et andet, ja, man var næppe i Stand til fra Stuen af at see.

Torsdagen den 18. Januar 1770 lod sig see nogle usædvanlige stærke Nordlys, som vare ikke alene ildrøde, men og som blodrøde, og da Jorden samme Tid var belagt med Sne, var det ligesom det kunde have været overslagen med

Blod af den Reflexion, som Nordlysene gav fra sig. De begyndte om aftenen at brænde op fra Nordvest ungefær Kl. 6 Slet, men det varede ikke længe, før de udbredte sig over hele Horizonen. I Midten var ligesom en Sol, der gav fine Straaler ud til alle Sider, hvilke forestillede adskillige Coleurer baade gule, blaa og grønne, dog vare de mest røde, og saa klartskinnende, at endskiønt det var sidste Qvarter af Maanen, kunde man dog se lige saa godt, som ved Fuldmaane. Dette Phænomen vedvarende til henved Midnatstid, da de ildrøde Straaler gik ned i Sonden, som den Slags dog sjælden plejer at gjøre. Ingen af de gamle, af hvilke her i Sognet leve nogle, som ere nogle og 80 til 90 Aar gamle, kunde erindre sig saadanne Nordlys.

Anno 1770 d. 24. Jan. rejste sig en meget heftig Storm af Norden og Nordvest, som begyndte Kl. 10, var heftigst Kl. 11 til Kl. 2, da den begyndte at lægge sig. Imidlertid stod man i Fare for, at den skulle have taget Tækningen af Husene, som vist havde sket mange Steder, dersom det ikke havde været vaadt af Snevand. Fra d. 20. Jan. er det næsten vedvaret med bestandig Tøvejr, som allerede d. 28. havde bortjaget det meget Sne,

hvormed Jorden var bedækket, undtagen de store Driver. Den 6. Februar begyndte det igen at fryse, og vedvarede med stærk Frost til med April.

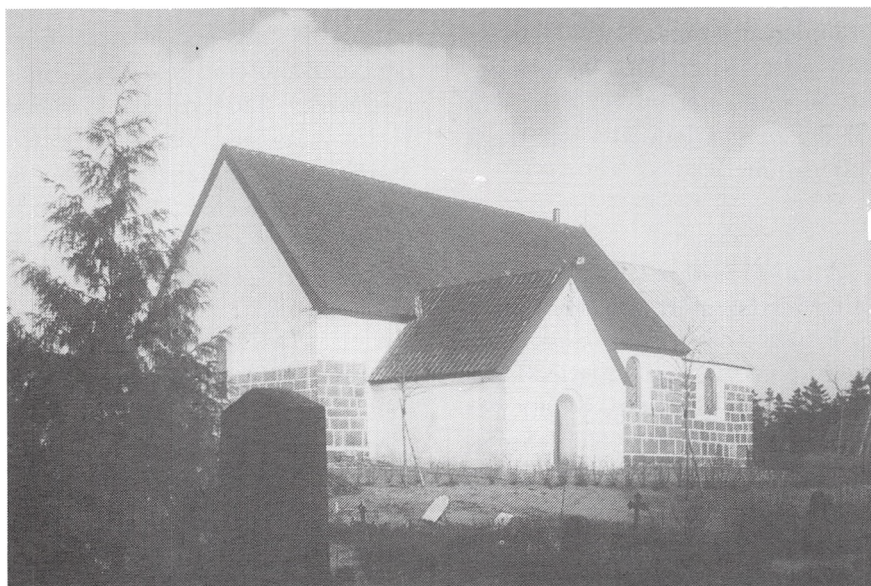
Anno 1772 d. 27. Decbr. blev min Kone forløst med en Søn, som døde strax efter Fødselen og hensat i den aabne Begravelse i Grindsted Kirke d. 5. Jan. 1773. Paa Ligkisten staar følgende Epitaphium paa en Tiplade:

Jeg næppe Lyset saa
før Livets Lys udsluktes.
Jeg fik ej Klæder paa
før mine Øjne luktes.

Jeg ud af Verden gik
Foruden Daab og Navn.
Dog Ærens Krone fik
Hensov i Jesu Favn.«

Naar denne lille Barnekiste kunde nedsættes i Krypten under Grindsted Kirke, hænger det sammen med, at Kammerraad Duus til Engelsholm d. 19.5. 1770 havde tilskødet Christoffer Sølling og Poul Hansen i Dal Kirken og Kongens Kvægtiende for 2020 Rdl. I 1788 overtog Sølling Kirken helt for 1696 Rdl.

Han købte ogsaa det af Forgængerens i Embedet, Pastor Haagen byggede Brohus ved Broen over Grindsted Aa. Haagen havde byg-

Grindsted gamle kirke o. 1890.

get Broen over Aaen og tog Bropenge for at lade Vogne og Kreaturer passere. Denne Ret fulgte med Embedet mod at holde Broen ved Lige; Brohuset, hvori Mandskabet boede, skulde derimod købes af Præsten: endnu i 1851 hedder det, at der betaltes Bropenge.

I John M. Møllers Bog: Historiske Oplysninger om Slaugs Herred fortæller det, at Sølling var virksom for Udskiftningen i Grindsted-Heinsvig. Efter ham opkaldtes Søllingdal og efter hans Kone Kathrinebjerg i Heinsvig Sogn. Han gav Jord til Skolen i Heinsvig, og Biskop Bloch i Ribe kaldte ham i en Indberetning til Kancelliet »en brav Præst«.

I Følge Pastor Haagens Enkes Testamente – hun boede paa Gaarden Rolighed i Grindsted indtil sin Død i 1775 – arvede Sølling hendes »Skriver-Chatoll«, hans to Sønner Erich Frederich og Peder hver 50 Rdl. og hans Datter Claudiana Sabina 100 Rdl. og en Gaard i Sønderby. I et Skrin fandtes efter Madame Haagens Død bl.a. følgende Skrivelse:« Dette er til Claudiana, og det maa inte aabnes før Skifte er. Lille søde Datter Claudiana Sabina. Gud velsigne dig og din Fader og din Moder med dig. Jeg giver dig mit forgyldte Spejl og Rok og min Muffe og en rød og hvid Dyne og to Puder af samme Slags. Dette er min sidste Villie. Gud bevare dig fra alt ondt, det ønsker den, som vil dig vel«. Claudiana var da 5 Aar gammel.

»Anno 1774 d. 22. Juni, blev jeg tillige med 6 andre Provster kaldet til Provst over Jerløv-Slaugs Herred af hans Højærværdighed Herr Biskop Eiler Hagerup. Blandt bemeldte Provster var Herr Stiftsprovst Tetens og Herr Hans Neuchs, Sognepræst i Vejle og Provst over Nørvangs Herred, hvilken har været min Hører, da jeg var Discipel i første Lectie i Col-

ding Skole. Den 5. Oktober prædikede jeg til Landemode i Varde over Texten 2 Cor. 5,20: Vi ere altsaa Sendebud i Kristi Sted, som om Gud formaner ved os; vi beder i Kristi Sted: Bliver forligte med Gud!

Anno 1776 d. 11. November som var Sct. Mortens Dag, blev min Kone forløst med en velskabt Søn om Morgenen Kl. 4 Slet, som for Svagheds Skyld strax blev døbt og kaldet Søren. Han levede ey længere end til paa fjerde Dag, nemlig d. 14. November, da det behagede Gud ved Døden at hjemkalde ham til sig om Eftermiddagen Kl. 4 Slet. Den 22. i samme Md. blev han sat ved sin lille Broder i den aabne Begravelse i Grindsted Kirke. Paa en Timplade over Ligkisten staar følgende Epitaphium:

Saa snart jeg var frembragt
til Verden af min Moder,
blev jeg i Graven lagt
ved Siden af min Broder.
Kun fire Dages Tid
jeg Verdens Onde led.
Nu ser Guds Ansigt blid
og ey af onde ved.

Anno 1778 Løverdagen d. 7. Marts om Eftermiddagen Kl. 4 Slet blev min Datter Catharina født. Hun blev strax hjemmedøbt, og den paafølgende 8. April blev hendes Daab confirmeret i Grindsted Kirke. Faddere vare Madame Holm i Egtved, Herr Lorenzen i Vorbasse, Herr Bang i Omme og Jomfru Pedersen i Mosvig. Guds Aand lede dig og føre dig frem paa Vejen gennem Verden til Himmelen.«

Anno 1779 vare Erich Frederich og Peder til Confirmation i Grindsted.

Anno 1779 d. 10. Septbr. rejste min Kone og jeg til Ribe med vore Sønner Erich Frederich og Peder for at sætte dem der i Skole, hvor de fik Plads i 5. Lectie, og vi rejste igjen hjem fra Ribe d. 14. Septbr.,

da Børnene begyndte deres Skolegang, og var det just den Dag Peders Geburtsdag, da han fyldte sin Alders 13. Aar, og Erich Frederich havde endnu ikke fyldt sit 16. Aar førend den paafølgende 7. Novbr. Børnene blev indlogerede hos Capellanen Herr Hans Køster, der at nyde Kost, Kammer etc. – Gud lade dem forfremmes i Visdom, Alder og Naade for Gud og Mennesker.

Anno 1780 d. 31. Marts bleve mine Sønner forflyttede fra Ribe Skole til Kolding Skole og kom under Information hos Herr Rector Loft selv, og i Logie hos min Svoger Juuhl.

Anno 1781 d. 7. Maj kom mine Sønner i Logement hos Herr Rector Loft og der indtinget for Kost, Kammer etc.«

Og saa blev de to Drengene ligesom deres fader Kordrengene ved Sct. Nicolai Kirke. Koret i Kirken var dengang adskilt fra Kirkens Midterskib af en Korskranke med en Dobbeldtør, over hvilken Prædikestolen stod. Denne smukt udarbejdede Korskranke i Højrenæssancens Dekorationsstil var skænket til Kirken i 1638 af Apotekerenken Margrete Reimincks efterladede Børn og Arvinger, og vistnok i 1823 blev den flyttet derhen, hvor den nu staar i Aabningen fra Koret ind til Præsteværelset. Bagved Korskranken, i Kirkens Kor var der anbragt 3 voksdugsbetrukne Bænke, og her havde Kordrengene at opholde sig, naar de sang ved Kirkens Gudstjerner.

Ved Restaureringen af Sct. Nicolai Kirke 1975–76 blev Malingen paa de faste Korstole afættet, og det viste sig da, at Hundreder af Kordrengene og andre Personer havde indskaaret deres Navne her. Enhver vil kunne forstaa, at det har moret mig at på den Maade at modtage en 200-aarig Hilsen fra min Tip-Oldefader og hans Broder, og Bevidstheden om at mine

Forfædre har haft deres Gerning her, har ikke gjort min Kærlighed til Sct. Nicolai Kirke mindre. –

»Anno 1781 d. 13. August som var en Mandag om Morgenen Kl. 4 Slet, er min Datter Christiana Margrethe født.

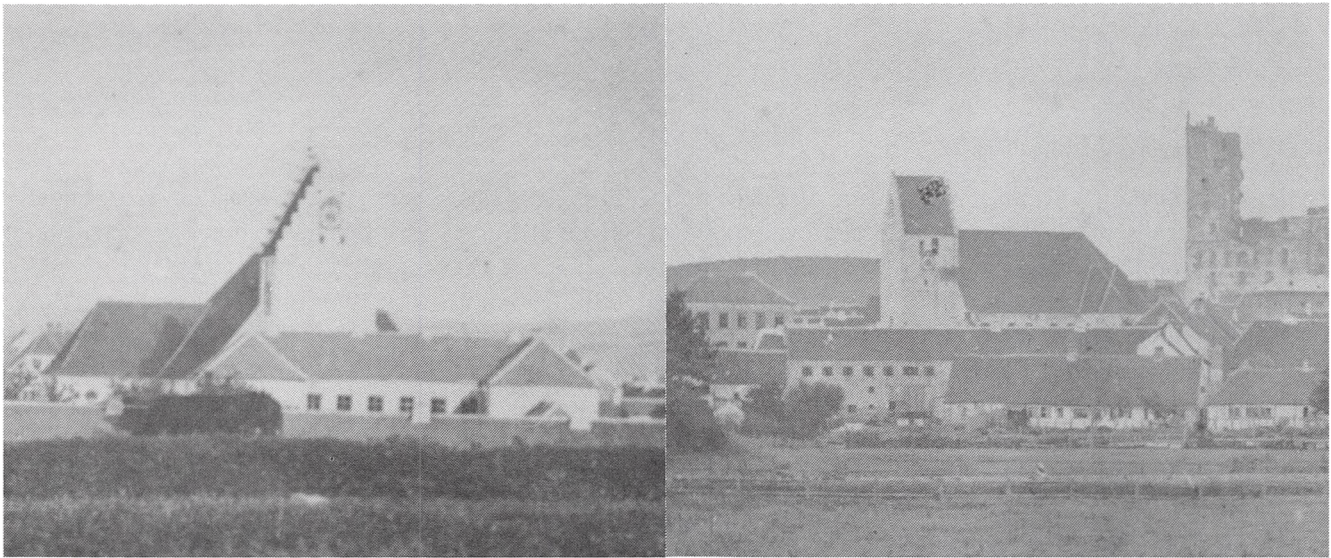
Gud give du maa være ret en Christen, – hisset bæere Perlen i den Æres Krands, som din Jesus dig skal flette, naar han vil af Naade sætte

dig i Himlens fryd og Glands.

Faddere: Madame Holm i Høyen bar Barnet, Jomfru Anna i Mosvig, Herr Ancher Storm i Egtved, Herr Bang i Omme, herr Peder Winther og Peder Sølling.«

I 1784 blev Provst Sølling allernaadigst kaldet til Sognepræst i

Thorstrup og Horne i Øster Herred. Efter sin Ankomst dertil blev han tillige Provst over Øster Horne Herred og fra 1800 til sin Død d. 20. 5. 1809 ogsaa Provst for Slaugs Herred. Den ældste af Drengene blev Kordegn i Varde, Nr. to endte som Præst i Hillerød ved Frederiksborg Slotskirke, og de fire Piger blev alle gift med Præster, og disse Bryllupper stod i Thorstrup Præstegaard.

Sct. Nicolai kirke o. 1880.